

Елин Пелин
Кумови гости

Колко му е на пролетния ден! Свърши се като всички божи дни. Нищо ново не се случи в село, нищо необикновено. Се същите беди, се същите тъги и радости. Утре е празник и пукнатата черковна камбана с треперлив ек възвести това на греховното село. Чуха работници в полето и побързаха да се приберат преди залез. Из кривите селски улици заскърцаха кола, загълчаха орачи, па настана тишина и предпразничен покой. И хората, и добитъкът ще си почиват. Полето безшумно ще се попече на благото пролетно слънце, ще станат ровки черни угари и златно семе и златни надежди ще се зароят там да чакат плод.

Слънцето заседна червено, кърваво и падна здрач. На кладенеца изпод селото се понесе троплива хороводна песен и кръшни момински смехове високо екнаха.

Мирко и тихо навсякъде.

Само у Дразови радостно гълчаха.

Син му Стойчо и снаха му Яна – млада булка, доведена преди месец в къщи – се готвят за дълъг път. На кум Милен гости ще отидат, през три села у четвърто. Цяла нощ като пътуват, заран рано там ще да осъмнат.

Старият свекър чичо Дражо сам мажеше и стягаше колата, постлана със сено. Свекървата припкаше ту до избата, ту до къщи и носеше шарени цедилници с дарове, весела и пъргава като момиче. Стойчо, пременен, обръснат, стегнат, търпеливо държеше за юларите млади впрегнати юнги, и гледате, крадешком от старите, булката си Янка, нагиздена като за венчило. Тя стоеше смирено отстрана и свенливо държеше писана бъклица с вино.

Чичо Дражо прегледа още веднаж колата, попогледна и своя млад Стойчо, млад – още хлапе – и рече бащински:

– Па си отваряй очите, да не стане пакост, че не мож стигна... Ха сега! Тегли!

Стойчо дръпна оглавниците, прекръсти се и пойде... Янка целуна ръка на свекър и на свекърва и последи колата, изпращана от старците с благословия и триста, заръчки за много здраве на кум Милен.

Безшумно излезе колата из тесните улици и спря зад село. Двамата се качиха въз меката постилка от сено, Стойчо смуши воловете и колата тръгна по-бързо, затрака и запrikaзва нещо на младите.

Тиха нощ галено прегърна всичко. От небето хиляди звездици, като ангелски очици, устремиха взор надолу и с любов загледаха греховната земя. Пълнолика месечинка изплава зад ридове, засмя се сладко и като спря за миг, разгледа-разгледа, па спокойно тръгна сред звездите, като

млад овчар сред вакло стадо.

Те, за тая нощ Янка и Стойчо са мечтали цял ден! Самички в колата, из пустия път! Мрак и тишина! Няма ни стар свекър да се кашле, ни ревнива свекърва да подслушва. Кой по-голямо блаженство от това може да иска?

И Стойчо подвикна на воловете, замаха заканително остен и метна юнашка ръка през равна Янкина снага.

– Недей, Стойчо, ще ни видят – рече плахо Янка и се притисна до него.

– Не сме у село да ни видят – отговори Стойчо и почна да я милва по младото червено лице.

– Ух, боже, пък аз се и не сещам, че сме в полето! – засмя се Янка.

– Кум Милен е човек весел, ще ни срещне царски – взе да мечтае Стойчо.

– Какъв ли ми е дар приготвил?

– Хеле кумата, що е припряна, цяла нощ няма да мигне, да знае, че идем.

– Утре рано отведнаж ще се изгърсим, да ги по сбъркаме малко.

– Каква радост ще е! – плесна ръце Янка.

– Кум Милен е човек гостолобен – що ще вино да пролее! – рече Стойчо от сърце.

– Ба, ти за пиене все мислиш! – укори го мило Янка.

– Янке, не ме кори, ще те цуна по гушката!

– Бре! Я глей го!... Много ти прилича!

– Чакай да видиш, не прилича ли ми!

– Недей бре! Их, Стойчо, какъв си – измачка ми шамията!

– Не вдигай шум!

– Глей го, ами да мълча ли?

В колата екна смях и кикот и започна боричкане, волно и весело.

Над ритлите изчезна бяла Янкина пребрадка и леко се отпусна дълг остен...

Всичко се потаи.

Млади волове спряха наред пътя спокойно и безгрижно. Буен глас ги не подкара, ни дълг остен заканително се размаха над тях. Те постояха тъй, помислиха, па легнаха с ярема и запреживяха равнодушно и сладко.

Блед месец лукаво се усмихна на небето и пришепна на немирните звездици нещо там на негов си език. Те лукаво се взряха надолу, закачливо си смигнаха и гледаха дълго-дълго, докато се зора пукна и небеста

побеляха.

Златно слънце изгря зад планините, извиси се, прати топли лъчи навред и помилва колата, която още стоеше неподвижно наред пътя. Воловете, доволни от почивката, лежаха и си преживяха, Стойчо сепнато се вдигна и задържа Янка:

– Янке, слънцето е на пладнина!

Янка се разбуди, погледна плахо наоколо и плесна с ръце.

Дружен сърдечен смях безгрижно и волно екна сред широкото поле.

КРАЙ

© 1904 Елин Пелин

Като разказ публикуван за пръв път в Разкази, т. I, 1904, с. 33–36. Две години по-рано същата тема е развита в стихове и публикувана като стихотворна приказка в собственото списание на Елин Пелин Селска разговорка, I, кн. 3–4, февруари 1903. Със стилно-художествени поправки в следващите издания на Разкази, т. I. Наново преработен за С¹, 1938, и то чак при коректурата на шпалти.

Елин Пелин. Съчинения, том I – Разкази 1901–1906, „Български писател“, 1972 г.

Източник: Словото

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/5291>]

1. Съчинения на Елин Пелин. Под редакцията на Т. Боров, С., к-во „Хемус“, т. I, 1-о изд. 1938